

NAUČNÁ STEZKA ROUDNÝ

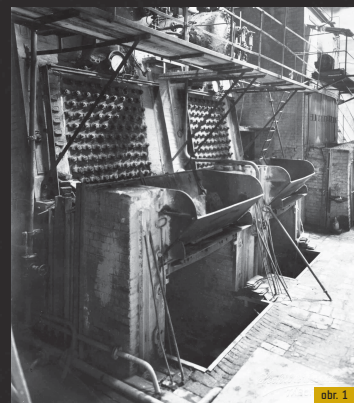
STOUPOVÉ ÚPRAVNY A ELEKTROCENTRÁLA

ZASTAVENÍ č.

9

Centrem závodu na zpracování zlata byla typická stupňovitá budova stoupových úpraven vybudovaná kolem roku 1902. Ze severní strany k ní přiléhala budova elektrocentrály s kotelnou a 33 m vysokým komínem.

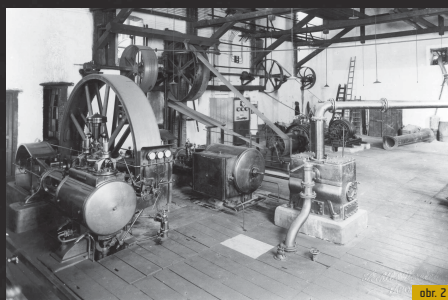
BUDOVA ELEKTROCENTRÁLY

obr. 1

V budově elektrocentrály se nalézaly celkem tři kotle (obr. 1), které vyráběly páru pro parní stroj, jenž byl připojen na generátor elektrického proudu. Ročně se v topeništích parních kotlů spálilo kolem 4 000 t uhlí. Část energie z parního stroje byla využívána pro pohon strojů k drncení rudy (obr. 2) ve stoupových úpravách.

Fotografie z roku 1930, archiv Hostek

obr. 2

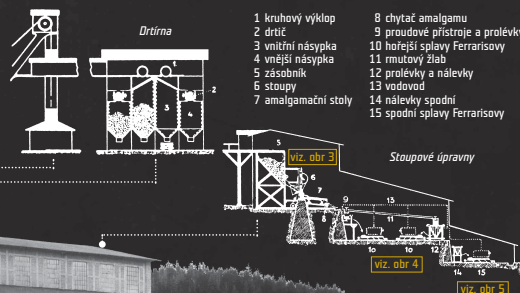
Fotografie z roku 1905, archiv Národního muzea

BUDOVA STOUPOVÝCH ÚPRAVEN

Hlavní budova stoupových úpraven byla výškově rozdělena do třech úrovní. Proces zpracování probíhal v úpravách od shora dolů.

Nahruho nadrcená ruda byla vozíky přivážena od drtírny v horní části budovy a byla sypána do čtyř zásobníků, které pojímaly 300 t horniny.

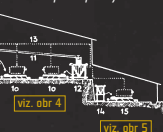
Pod zásobníky byly stoupové baterie se 30 pýcholy, kterými se na principu hmoždíře drtila ruda na písek. dále popisek u obr. 4

- 1 kruhový výklop
- 2 drtíř
- 3 vnitřní násypka
- 4 vnější násypka
- 5 zásobník
- 6 stoupy
- 7 amalgamační stoly

- 8 chytáž amalgamu
- 9 proudové přístroje a prolévky
- 10 hořejší splavy Ferrarisovy
- 11 rmutový žlab
- 12 prolévky a nálevky
- 13 vodovod
- 14 nálevky spodní
- 15 spodní splavy Ferrarisovy

Stoupové úpravy

viz. obr. 3
viz. obr. 4
viz. obr. 5

obr. 3

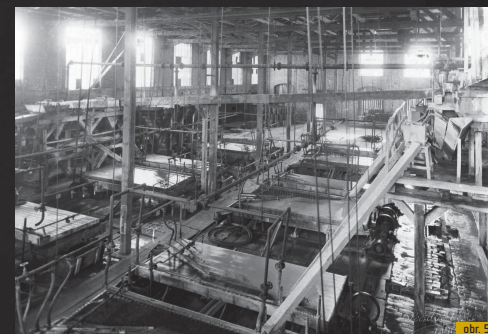
- a stoupové koryto
- b podložka pýcholová
- c bota pýcholová
- d těžká spojka
- e stvol pýcholu
- f žabka
- g řemenice stoupová
- h palec
- i prsten
- j samostatné podávací zařízení
- k přítok vody
- l zadní otvor
- m síto koryta stoupového

výška normálního muže

obr. 4

Písek se míchal s vodou na takzvaný rudný rmut, který vytékal na amalgamační stoly. Jednalo se o mírně nakloněné ruční pokryté stoly, přes které protékal rmut a obsazené zlato se slučovalo s ruti na amalgám. Po určité době se amalgám ze stolu sebral a dopravil do laboratoře k dalšímu zpracování. Fotografie z roku 1930, archiv Hostek

obr. 5

Amalgamací se získalo cca 65 % zlata obsazeného v rudě, procesem chlorovacím pak cca 14 % zlata. Během 2. světové války bylo vyřazováno zařízení úpraven a budovy chátraly. K zbourání budov došlo koncem 50. let. Do současnosti se zachovaly fundamenty parních strojů na podlaží bývalé elektrocentrály a mohutné betonové základy, na kterých bývalo uchyceno stoupové koryto.

Fotografie z roku 1930, archiv Hostek

KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ
zážitky na venkově www.blanicti-rytiri.cz

Naučnou stezku realizoval a provozuje
Český svaz ochránců přírody Vlašim
www.csopvlasim.cz

Za podpory:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

